

Forsker– Forslagene til regjeringens ekspertutvalg vil svekke statlig spisskompetanse

[Magnus Peter HarnesJoakim Birkeli Jacobsen](#)2. februar 2018, 10:44

Det er etter hvert ganske bred enighet på Stortinget om å flytte flere statlige oppgaver til fylkeskommunene.

Denne uken la et regjeringsoppnevnt ekspertutvalg frem [sine anbefalinger](#), som går ut på å flytte nesten 5000 arbeidsplasser og 23,5 milliarder kroner fra statlige etater og direktorater til de nye fylkene. Samtidig foreslår de å legge ned seks av de statlige organene som tidligere hadde oppgavene.

I rapporten skriver utvalget at de anser det som svært sannsynlig at forslagene gjennomføres, ettersom politikerne er nokså enige om dette. På mange måter er det høyresiden som har snudd i saken, og uenighetene handler i større grad om varigheten på høringsfristen enn innholdet.

Senterpartiet var tidlig ute og støttet forslagene.

– Nå må regjeringen følge opp, både når det gjelder utvalgets forslag til oppgaver og ved å gi fylkene økonomisk rom til å løse oppgavene, sa partiets kommunalpolitiske talsperson Willfred Nordlund torsdag.

Endringsforslagene vil imidlertid medføre mange negative konsekvenser også, sier seniorforsker Torstein Nesheim ved stiftelsen Samfunns- og næringslivsforskning (SNF).

Svekker fagmiljøer

[torstein_nesheimmedium.jpg](#)

Seniorforsker Nesheim mener fylkeskommunene må tenke seg nøye om før de hiver seg over de nye oppgavene regjeringens ekspertutvalg vil gi dem. (Foto: SNF)

Han viser spesielt til utvalgets forslag om å legge ned fagmiljøer som SIVA, og i stedet la 11 ulike fylkeskommuner få ansvaret for oppgavene til det enhetlige statlige foretaket.

– Hvordan skal man 11 steder bygge opp god kompetanse på unike og spesialiserte felt, som for eksempel inkubatorer? spør Nesheim.

Et annet eksempel er Statped, som også er foreslått nedlagt. I dag har den statlige etaten fire regionale enheter med spisskompetanse på seks områder, inkluderer syn og hørsel. Det utgjør til sammen 24 spesialiserte fagenheter. Dersom de elleve nye fylkeskommunene skal ta over de samme oppgavene økes antallet spesialiserte fagenheter til 66.

Nesheim lister også opp en rekke andre utfordringer:

- Etablerte organisasjoner med mål, styringsstruktur, identitet og kultur brytes opp.

– Dette er organisasjoner bygget opp rundt spesialiserte kjerneoppgaver. Når dette plasseres i fylkeskommunene endres målsetninger og identiteter. Når man utgjør et fåtall ansatte i en fylkeskommune, svekkes dette, sier Nesheim.

- Læring, tjenesteutvikling, metodeutvikling, fagmiljø og kompetanseutvikling svekkes.

– Dette er lettere å få til i en enhetlig integrert organisasjon, sammenlignet med en situasjon der oppgavene er spredd på 11 fylkeskommuner, sier Nesheim.

- Evnen til å opprettholde nasjonale standarder og felles kvalitet svekkes.

– Lettere innen en organisasjon, enn mellom 11 organisasjoner hvor reell desentralisering og lokal tilpasning vektlegges, sier Nesheim.

Forskeren ser imidlertid ikke bare negative sider ved flytting av oppgaver fra regional stat til fylkeskommuner.

Eksempelvis åpner det for reell desentralisering, mener Nesheim. Dette har særlig Senterpartiet ivret etter. Dessuten kan samordning med «nabooppgaver» innen fylkeskommunen bli bedre, mener forskeren.

– Behov for sterkt nasjonalt grep

Flere av Kompetanse Norges oppgaver er foreslått overført til et regionalt nivå, resten skal legges inn under Utdanningsdirektoratet som fra nyttår slukte Senter for IKT i Utdanningen - en utvikling i tråd med Svein Gjedrems masterplan på kunnskapsfeltet fra 2016.

- **LES** – [Det er enkelt å kvitte seg med 25 organer](#)

Leder i Kompetanse Norge, Gina Lund, ga sine klare anbefalinger da hun ble intervjuet av utvalget i fjor.

– Det er et behov for sterkere nasjonale grep og samordning av kompetansespolitikken for å sikre likt tilbud over hele landet, sier hun.

Selv om kompetanse er blitt et populært ord i politikken de siste årene og er tatt inn i regjeringserklæringen, frykter hun at kompetansespolitikken kan bli ytterligere fragmentert, med den effekten at Norge blir akterutseilt av landene som lykkes med å effektivt etter- og videreutdanne arbeidskraften.

– Vi står i omstilling og konkurransesituasjonen er global. Samtidig utfordres arbeidslivet av digitalisering og automatisering. Det å lære gjennom hele livet blir bare viktigere fremover, sier Lund som er glad rapporten nå skal på høring og får en grundig vurdering.

Kompetanse Norge har sekretariatet til kompetansebehovsutvalget som leverte sin første rapport onsdag. Her ble det blant annet løftet frem at det er store regionale forskjeller i behovet etter og tilbudet av kompetanse.

– Regional ulikhet er en utfordring. Og vi vet at lav kompetanse forsterker utenforskap. Skal man løse disse problemene tror vi en samordnet nasjonal satsing er det beste, sier hun.